

Eliyle kötü iş yapmamalı; cana kıymamalı, hırsızlık etmemeli, kaba kuvvete sarılmamalı...
Diliyle kötü söz söylememeli, kimseyi incitmemeli; yalandan, ifiradan kaçınmalı...
Beliyle nefesine hakim olmalı, kimseye kötü gözle bakmamalı; namuslu ve edepli olmalı...

Alevi-Bektaşilik, Hak'kı kendi özünde, kendi özünü Hak'ta arayan; **Hak-Muhammed-Ali** ve **Ehlibeyt** sevgi ve saygısına dayanan; **insanlık sevgisi** ve **hoşgörüsüne** dayanan; dil, din, ırk, renk ve cinsiyet ayrımı gözetmeden, **herkese eşit gözle bakan**; **Tanrı'yı, insanı ve doğayı** bir bütün olarak kuçaklayan; diğer inanç kurumlarının güzellikleriyle de kendisini zenginleştiren; insanı en değerli ve en olgun varlık olarak yücelten; her şeyin insanda mevcut olduğuna inanan; Tanrı'yı insanın uzağında değil, insanın kendisinde ve gönlünde gören; insanın sevdiği şeye inanıp, korktuğu şeye inanmadığının bilincinde olan, bu nedenle Allah'a sevdikleri için inan; hurafelere, bağnazlığa değil, ilme ve mantığa dayanan; ancak ilim ve irfanla karanlıkların aydınlanacağına, kötülüklerin ve düşmanlıkların kalkacağına inanan ve insanın sadece bir ibadetle görevini yerine getirmediğini savunan, evrensel bir kültür zenginliğine sahip olan, yukarıdaki ilkeleri güncel hayatta prensip haline getiren inançsal-yaşamsal tarz'dır.

Aleviliğin adını aldığı temel ilkesi, Hz. Muhammed'in de önderliğini yaptığı ve buyurduğu, Ali-Sevgisi'dir.

Evrensel anlamda **insan sevgisi** mânâsına gelir.

Peygamber olmamasına rağmen derlediği olağanüstü olgunluğuna, dürüstlüğüne, hak-severliğine ve şaşırtıcı üstün güçlere sahip olmasına (insan-ı kâmil'in prototipi) özenmek, Hz.Ali gibi kişiliği geliştirmek ve bir kâmil-insan olmaya uğraşmak. ^{Özneyi}

a) Evrensel anlamda ilahiliğin ve irfaniliğin kişide geliştirilmesi anlamına gelir. Kişi kendisini bilinçlendirmeli, geliştirmeli, olgunlaştırmalı ve gerçekleri sezebilecek seviyeye gelmelidir.

b) Aleviler Ali'ye Allah olarak tapmazlar, onu putlaştırılmazlar. Ama Aleviliği yeterince tanımayanlar ve hatta bazı araştırmacılar bile bunu böyle sanırlar. Sudur öğretisini göz önüne getirirsek, o kadar da yanlış değildir. Çünkü Tanrı her yaratıkta olduğu gibi en mükemmel şekilde insan-ı kâmil'de tecelli eder. 'Enel Hak'ta bu öğretiyi en kısa formülle getirmiştir.

Bu perspektiften bakarsak insan-ı kâmil'in prototip'i kabuledilen Ali'de tanrı kendisini en iyi şekilde tecelli ettiğine göre, Ali'yi gören Tanrı'yı görür. Evrensel anlamda Tanrı adem'dedir, yani bütün insanlar'da tecelli eder.

Ehlibeyt ve onların soyundan gelen imam'ların karşılaştığı haksızlığa karşı dayanışmada bulunmak (tevellâ) (Ehlibeyt'e sevgi)

a) Alevi inancının temelini **tevellâ** ve **teberrâ** teşkil eder. Tevellâ, Ehlibeyt sevgisidir. Ehlibeyt, Hz. Muhammed'in âilesi mânâsındadır. Bundan kastedilen, Hz.Muhammed, Hz.Ali,Hız.Fatma,

Hız.Hasan ve Hız.Hüseyn'dir. Bunlara, **Penc-i Al-i Abâ** da denmektedir. Tevellâ, Al-i Abâ'nın velâyetini tanımak, onları sevmek, onlardan medet ve şefâat istemek, onları dost bilmek olarak tarif edilir.

(Fırfalı 1990 S.235)

b) Evrensel anlamda her çeşit haksızlıklara karşı koymak **zalimin karşısında, mazlumun yanında olmak** mânâsındadır.